

Aftonbladet. – 01.03.2020 Stockholm

Henrik Samuelsson

Euromajdan en dyrköpt framgång för Ukraina

Євромайдан - успіх, за який Україні довелося дорого заплатити

Через шість років після повстання в Україні, що отримало назву Євромайдан, демонстранти домоглися свого. Договір з ЄС, через який почалися протести, укладений, а в економіці намітилося просвітлення. Але ціною цього всього стала буквально розколота надвоє країна. З одного боку Росія відреагувала на те, що відбувається захопленням і анексією Криму. До того ж на сході України йде війна, нині - єдина на території Європи, і це теж має дуже велике значення. За підрахунками, понад 13,5 тис. осіб загинули, а понад мільйон були змушені покинути свої будівлі.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/pLvmG1/euromajdan-en-dyrkoft-framgang-for-ukraina>

1 av 3 | FOTO: EFREM LUKATSKY/AP/TT

Demonstranter från den hårdföra höger rörelsen Azov demonstrerar i Kiev mot samtalen Zelenskyj–Putin. Bilden är tagen på alla hjärtans dag härom veckan.

Det var den dåvarande presidenten Viktor Janukovytsj's plötsliga beslut att inte gå med på ett brett samarbetsavtal med EU som blev gnistan till gatuprotester i Kiev i november 2013. Rörelsen fick snart en fast bas på Självständighetstorget (Majdan Nezalezjnosti), och döptes – efter en Twitterhashtag – till Euromajdan.

Nästan sex och ett halvt år senare kan revolten, på pappret, sägas ha lyckats. Den Rysslandsvänlige Janukovytsj lämnade landet, EU-avtalet skrevs under 2014 och trädde i kraft 2017, och numera syns många positiva tecken i en i och för sig väldigt pressad ukrainsk ekonomi.

Många nya lagar

Å andra sidan reagerade Ryssland med att inta och annektera Krimhalvön, och spelar fortsatt en avgörande roll när delar av östra Ukraina blivit skådeplats för det enda pågående kriget på europeisk mark. Över 13 500 personer beräknas ha dött i kriget och över en miljon människor har jagats på flykt.

Och gatukonflikten vid själva Majdan slutade med ett blodbad i slutet av februari 2014, då över 100 människor dödades.

– Förlusten av territorium och människoliv, polariseringen av landet, är några negativa konsekvenser av allting som skedde den vintern–våren, säger Jakob Hedenskog, säkerhetspolitisk analytiker vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).

Men reformarbetet som startade efter revolten 2014 har tagit mer fart under den nye, unge och oprövade presidenten Volodymyr Zelenskyj.

– Man har antagit många lagar i snabb takt, och det finns en genuin vilja hos Zelenskyj att modernisera landet, säger Hedenskog till TT.

Svår knut

Presidenten har också som viktigaste löfte att lösa konflikten med Ryssland. I samarbete med EU:s stormakter Frankrike och Tyskland, en process som kallas NormandiefORMATET, höll Zelenskyj och Rysslands president Vladimir Putin i december ett toppmöte i Paris om en lösning på kriget. En andra samtalsomgång planeras i Berlin i vår.

Men Hedenskog beskriver en, synbarligen nästan olöslig, knut i form av de val som planeras i ockuperade områden i östra Ukraina. Kievregeringens position är att demokratiska val inte är möjliga med rysk militär på plats. Moskvas linje är tvärtom att processen inte kan bli rättvis och säker utan ryskt överinseende.

– Det är svårt att se i dagsläget vem som ska dra sig tillbaka från respektive position, säger Hedenskog.

Nya generationer

Frankrike och Tyskland pressar på hårt för att få kriget avslutat. Men om Zelenskyj går med på ett val, separatisterna vinner och ryska styrkor blir kvar, har Ryssland – som Hedenskog beskriver det – lyckats "bygga in en kil" i Ukraina.

– Frågan är hur långt han kan gå i sina förhandlingar med Putin utan att utsätta sig för risken att sälja ut de nationella intressena.

Jakob Hedenskog ser ingen akut risk för det som kallas ett tredje Majdan, efter Orangea revolutionen 2004–05 och Euromajdan 2013–14. Men Normandieprocessen har redan utlöst demonstrationer i Kiev.

– Med vissa cykler är risken större att det återkommer, det krävs nya generationer som kan liksom bära protesterna.

Med upptrappade våldsnivåer skulle ett tredje Majdan också kunna bli ännu blodigare än Euromajdan, befarrar Hedenskog. Men avslutar:

– Samtidigt utgör detta skräckscenariot en återhållande faktor inom det polariserade ukrainska samhället.